

DEEP VENOUS THROMBOSIS - HEALTH CARE IN THE COVID-19 EPIDEMIOLOGICAL SITUATION

Tatiana Slavkova

MU-Sofia, Branch "Prof. Dr. I. Mitev", Vratsa, Bulgaria, t.slavkova@filialvratsa.mu-sofia.bg

Ralica Eredanska

MU-Sofia, Branch "Prof. Dr. I. Mitev", Vratsa, Bulgaria, r.eredanska@filialvratsa.mu-sofia.bg

Abstract: The Covid 19 pandemic virus infection that has spread worldwide is one of the deadliest infections humanity has ever encountered. In Bulgaria, the covid infection began to spread in early 2020. The pandemic has put healthcare to a serious test in terms of the organization of health care and its quality. New challenges have emerged for healthcare professionals in providing quality healthcare to patients with Covid-19. In the overall complex of activities in medical care, health care is a very important and essential part of the patient's treatment. In modern nursing science, one of the requirements for the quality of health care is that the nurse can independently assess the condition and needs of the patient. She must make informed decisions related to certain responsibilities, and the effectiveness of treatment and patient satisfaction depend on her professional competence. The rapid spread of the infection from person to person through airborne droplets or hand-to-hand contact has dramatically increased the number of cases. The clinical symptoms of the disease are fever, dry cough, runny nose, headache, sore throat and more. Along with all the symptoms, this infection is associated with a high percentage of thrombotic complications. This is determined both by a violation of blood clotting and by direct involvement of the virus of the endothelium – the inner lining of the vascular walls. Symptoms and their manifestations range from blockages in various arteries and veins to affecting the smallest vessels, such as capillaries. Common consequences of Covid 19 are deep vein thrombosis and pulmonary thromboembolism. The following are complications of the arterial system, which according to the localization manifest as myocardial infarction, stroke or acute ischemia of the limbs. The disease also affects the ability to work, social life and mental state of patients.

The goal of the present study is to examine the health care of patients with deep vein thrombosis who have had Covid 19 in terms of treatment duration, diet and exercise, necessary laboratory tests and prophylactic examinations. Material and method: A survey of 76 patients was conducted in two hospitals in the period January-March 2022.

The results of the study emphasize the need for strict adherence to prescriptions for treatment and prevention of Covid 19, as a condition for limiting the consequences and preventing complications in patients with phlebothrombosis.

Keywords: phlebothrombosis, health care, covid, nurses.

ДЪЛБОКА ВЕНОЗНА ТРОМБОЗА – ЗДРАВНИ ГРИЖИ В ЕПИДЕМИОЛОГИЧНА ОБСТАНОВКА НА COVID 19

Татяна Славкова

МУ-София, Филиал „Проф. д-р И. Митев“- Враца, България, t.slavkova@filialvratsa.mu-sofia.bg

Ралица Ереданска

МУ-София, Филиал „Проф. д-р И. Митев“- Враца, България, r.eredanska@filialvratsa.mu-sofia.bg

Резюме: Пандемията от корона вирусната инфекция, която се разпространи в световен мащаб е една от най-смъртоносните инфекции с която се е срещало човечеството. В България ковид инфекцията започна своето разпространение в началото на 2020 година. Пандемията постави на сериозно изпитание здравеопазването по отношение на организацията на здравните грижи и тяхното качество. Пред специалистите по здравни грижи се разкриха нови предизвикателства, които се свързват с предоставяне на качествени здравни грижи за пациенти с Covid-19.

В цялостния комплекс от дейности в медицинската помощ, здравните грижи са много важна и съществена част от лечението на пациента. В съвременната сестринска наука едно от изискванията е медицинската сестра да може самостоятелно да оценява състоянието и нуждите на пациента. Тя трябва да взема обосновани решения, свързани с определени отговорности, като от нейната професионална компетентност зависи ефективността на лечението и удовлетвореността на пациента.

Бързото разпространение на инфекцията от човек на човек чрез въздушно-капков път или допир ръка с ръка, повиши рязко броя на болелите. Клиничните симптоми на заболяването се изразяват с – висока

температура, суха кашлица, хрема, главоболие, болки в гърлото в стомаха и др. Наред с всички симптоми тази инфекция се свързва и с голям процент с тромботични усложнения. Това се определя както от нарушаване на кръвосъсирването, така и от прякото засягане от вируса на ендотела - вътрешната покривка на съдовите стени. Симптомите и тяхното проявление се простира от запушвания на различни артерии и вени до засягане на най-малките съдове, каквито са капилярите. Често срещани последици от Ковид 19 са дълбоки венозни тромбози и белодробен тромбоемболизъм. Следват усложненията на артериалната система, които според локализацията се проявяват като миокарден инфаркт, мозъчен инсулт или остра исхемия на крайниците. Също така заболяването се отразява върху работоспособността, социалния живот и психичното състояние на пациентите.

Целта на настоящата работа е да се разгледат здравните грижи при пациенти с дълбока венозна тромбоза, които са преболедували Covid-19, по отношение на изразените симптоми, удовлетвореността от получената информация и здравните грижи в отделението.

Материал и метод: Проведено е анкетно проучване на 76 пациенти в две болници през периода януари-март 2022 г.

Резултатите от изследването подчертават необходимостта от стриктно спазване на предписанията за лечение и профилактика от Ковид 19, като условие за ограничаване на последствията и предотвратяване на усложненията при пациенти с флеботромбоза.

Ключови думи: флеботромбоза, здравни грижи, ковид, медицински сестри.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Пандемията от корона вирусната инфекция, която се разпространи в световен мащаб е една от най-смъртоносните инфекции с която се е срещало човечеството. В България ковид инфекцията започна своето разпространение в началото на 2020 година [2]. Причинителя на инфекцията Covid-19 е вируса SARS-Co V2, който бе открит за първи път през декември 2019 г. в град Ухан (Китай). Вируса се предава по въздушно-капков път, чрез допир или заразени повърхности, като главния прицелен орган е белия дроб [3]. Бързото разпространение на инфекцията от човек на човек чрез въздушно-капков път или допир ръка с ръка, повиши рязко броя на болелите. Клиничните симптоми на заболяването се изразяват с висока температура, суха кашлица, хрема, главоболие, болки в гърлото в стомаха и др. [3]; [4]. Наред с всички симптоми тази инфекция се свързва и с голям процент тромботични усложнения. Това се определя както от нарушаване на кръвосъсирването, така и от прякото засягане от вируса на ендотела - вътрешната покривка на съдовите стени. Симптомите и тяхното проявление се простират от запушвания на различни артерии и вени до засягане на най-малките съдове, каквито са капилярите. Често срещани последици от Covid-19 са дълбоки венозни тромбози и белодробен тромбоемболизъм. Следват усложненията на артериалната система, които според локализацията се проявяват като миокарден инфаркт, мозъчен инсулт и остра исхемия на крайниците [4]. Също така заболяването се отразява върху работоспособността, социалния живот и психичното състояние на пациентите [5]; [10].

Пандемията постави на сериозно изпитание здравеопазването по отношение на организацията на здравните грижи и тяхното качество. Пред специалистите по здравни грижи се разкриха нови предизвикателства, които се свързват с предоставяне на качествени здравни грижи за пациенти с Covid-19 [6]; [7]. В цялостния комплекс от дейности в медицинската помощ, здравните грижи са много важна и съществена част от лечението на пациента. В съвременната сестринска наука едно от изискванията е медицинската сестра да може самостоятелно да оценява състоянието и нуждите на пациента. Тя трябва да взема обосновани решения, свързани с определени отговорности, като от нейната професионална компетентност зависи ефективността на лечението и удовлетвореността на пациента [1]; [8]; [9].

ЦЕЛ на настоящата работа е да се разгледат здравните грижи при пациенти с дълбока венозна тромбоза, които са преболедували Covid-19, по отношение на изразените симптоми, удовлетвореността от получената информация и здравните грижи в отделението.

МАТЕРИАЛ И МЕТОД: Проведено е анкетно проучване на 76 пациенти в две болници на територията на Република България в градовете Враца и Монтана, през периода януари-март 2022 г.

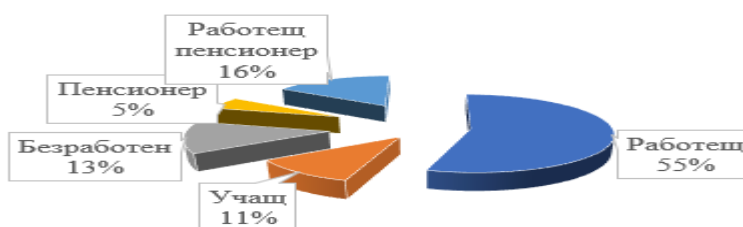
РЕЗУЛТАТИ: За предоставяне на ефективни и качествени здравни грижи за пациенти с дълбока венозна тромбоза, е необходимо медицинските сестри да притежават съответните професионални умения, позволяващи им да участват пълноценно в цялостния процес на профилактика и лечение в съответствие със своите компетенции. Пандемията от Covid 19, наложи нови изисквания към грижата за пациента като акцентира върху ранното разпознаване на инфекцията, нейното ограничаване и прилагане на безопасни здравни грижи.

Фиг.1 Разпределение на пациентите по пол

Анкетното проучване е проведено сред общо 76 пациенти диагностицирани с дълбока венозна тромбоза и преболедували Covid 19. От Фиг. 1 се вижда, че половото разпределение е приблизително равно, като жените са 47% а мъжете 53%, може да се каже, че вируса засяга приблизително еднакво и двата пола.

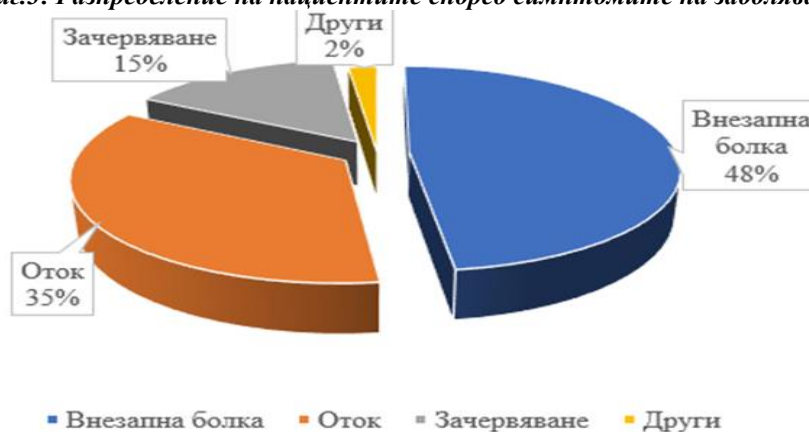
Фиг.2: Разпределение на пациентите според трудовата им заетост

■ Работещ ■ Учащ ■ Безработен ■ Пенсионер ■ Работещ пенсионер

На Фиг. 2 са представени резултатите от проучването относно разпределението на пациентите според трудовата им заетост. Най-голям процент от тях са работещите 55%, работещите пенсионери 16% и безработен 13%. Един от рисковите фактори за развитие на дълбока венозна тромбоза е постоянното натоварване и работа в изправено положение. Липсата на здравословен начин на живот оказва негативно влияние върху здравето на човека и обуславя различните рискови фактори за развитие на дълбока венозна тромбоза. Тяхното значение непрекъснато нараства в съвременните социално-икономически условия, при които ежедневната среда в много случаи създава предпоставки за възникване на здравословни проблеми.

Фиг.3: Разпределение на пациентите според симптомите на заболяването

В съответствие с това е разпределението на пациентите според симптомите, които усещат най-осезаемо по време на боледуването си от вируса (Фиг. 3). Като най-честия симптом, които пациентите са посочили е остра болка (48%), последвана от оток на крайника (35%) и зачервяване (15%). Ковид инфекцията се свързва

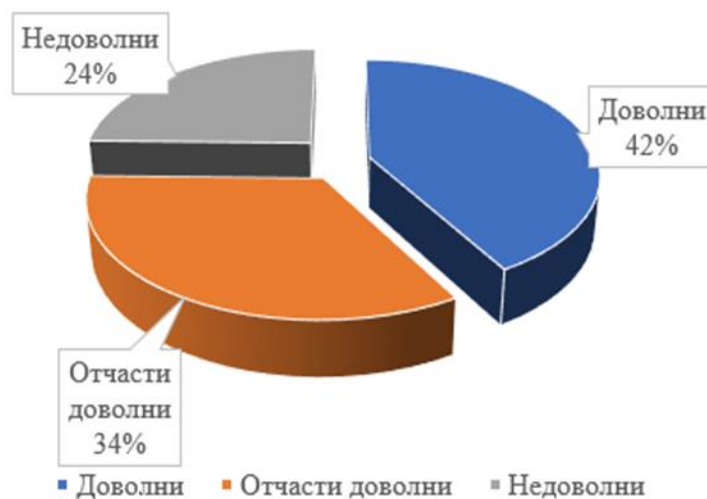
с нарушение в кръвосъсирването и появата на тромботични усложнения. Разпознаването на първите симптоми на дълбоката венозна тромбоза е много важно за да се избегнат усложненията при основното заболяване на анкетираните пациенти.

Фиг. 4. Информираност на пациентите относно заболяването

На Фиг. 6 са показани резултатите относно информираността на пациентите за заболяването им. Според 73% от анкетираните, получената информация е достатъчна, 17% са получили недостатъчно информация, а 10% отговарят, че нямат такава информация. Информираността на пациентите е много важна за тяхната адаптация и мотивацията им, както и за стриктното изпълнение на лекарските предписания. Това се свързва с професионалната подготовка, уменията и компетенциите на медицинските сестри, които трябва да осъществяват пълноценна комуникация в работата си със своите пациенти. Малкият брой медицински сестри и липсата на време и голямата им натовареност по времето на пандемията от Covid 19, затрудняват значително възможността за общуване с пациентите.

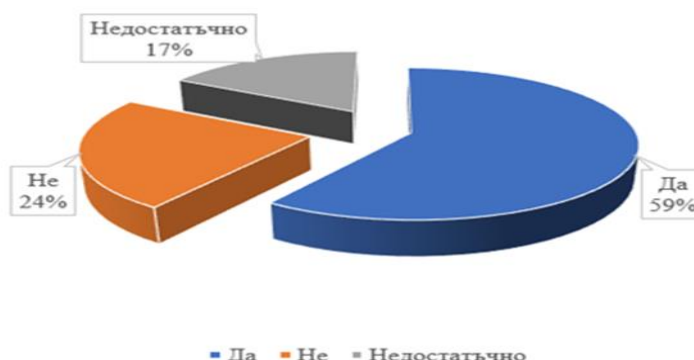
Фиг. 5. Удовлетвореност от грижите в отделението

Постъпването в болнично заведение предизвиква стрес сред пациентите, поради факта, че са психически натоварени от здравословен проблем и са поставени в различни условия, което нарушава техния нормален начин на живот. Преодоляването на негативните емоции при приема в отделението се свързва с уменията на медицинските професионалисти, които трябва да наблюдават тяхното емоционално състояние и да подпомагат бързата им адаптация в болничната обстановка, в съответствие със спецификата на заболяването. Това изисква съответната организация на грижите и подготовка на персонала, като за това съществено значение има удовлетвореността на пациентите от грижите и ефективността на лечението. Както се вижда от данните на Фиг. 7, едва 42% от анкетираните пациенти са доволни от предоставените грижи в

отделението, 34% са отчасти удовлетворени, и 24% заявяват, че не са доволни. Тези резултати са показателни за необходимостта от повишаване на качеството на здравните грижи. Медицинските сестри се грижат за потребностите на пациента и също така осъществяват редица манипулации, както в болнична така и в извънболнична среда. Ето защо удовлетвореността е особено важен елемент от цялостния процес на здравните грижи и също така се свързва и с тяхното качество.

Фиг. 6. Информация за грижите след изписване на пациента

Заболяването Covid 19 се свързва с болничен престой, продължително лечение и остатъчни реакции. След изписването от болничното отделение лечението и грижите за пациента трябва да продължават до пълното му излекуване. Това изисква предоставяне на подробна информация при изписване на пациента, което е важно условие за ограничаване на усложненията вследствие на заболяването и за възстановяването на пациентите. Повишаването на информираността на пациентите относно профилактиката и лечението при домашни условия зависи от професионалните компетенции на медицинските сестри. Данните от проучването показват, че 59% от анкетираните пациенти са получили достатъчно информация при изписването си, 17% нямат достатъчно информация за грижите у дома, а 24 % не са получили никаква информация. Подобряването на качеството на здравните грижи и повишаването на ефективността на медицинската помощ е пряко свързано с непрекъснатото повишаване на квалификацията и развитието на компетенциите на здравните специалисти.

2. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Разпространението на Covid 19 по целия свят наложи на лечебните заведения правила и изисквания за ефективно функциониране и устойчиво развитие в условията на пандемия. Резултатите от изследването подчертават необходимостта от стриктно спазване на предписанията за лечение и профилактика от Ковид 19, като условие за ограничаване на последствията и предотвратяване на усложненията при пациенти с флеботромбоза. В този контекст, пациентите трябва да се обучават в разпознаване на симптомите за дълбока венозна тромбоза по време на вируса. Обучението на пациентите за предпазване от коронавирусната инфекция и прилагане на мерки за предотвратяване на дълбоката венозна тромбоза ще намали броя на усложненията и хоспитализациите. Пациентите трябва да бъдат информирани относно грижите, които се осъществяват след изписването им за по бързото възстановяване и недопускане на появата на усложнения. По този начин ще се подобри ефективността на мерките при борбата с инфекцията и намаляване на заболяемостта. Всичко това зависи до голяма степен от възможностите на лечебното заведение и квалификацията на специалистите работещи в него. Лечебните заведения трябва да осигуряват възможности за повишаване на квалификацията и развитие на професионалните компетенции на здравните специалисти.

ЛИТЕРАТУРА

- Богданова, К. (2018). Основни аспекти в управлението на здравните грижи. Централна медицинска библиотека, Медицински университет. София, ISBN 978-619-7491-08-1 стр. 112.
- Богданова, К., & Миликина, Д. (2021). Управление на здравните грижи в интензивните отделения в епидемиологична обстановка на Covid 19". Knowledge International Journal, Vol 49, № 4, p.629-636.
- Бойчев, Д., Златарева, Н., & Петров, И. (2021). Сърдечно-съдова система и Covid-19. Сп. Българска кардиология. Бр.3, 2021 г., Том XXVIII. ISSN1310-7488, с. 16-23.
- Демиревска, Л., & Енчева, М. (2021). Профилактика на венозния тромбоемболизъм при пациенти с Covid 19. Сп. Наука кардиология, год. XXII, бр.2, ISSN 1311-459X, с.87-94.

- Симова, Я., Христова, Д., Горанова, Б., Горанова, Д., Мехмед, С., Димитров, Н., & Веков, Т. (2021). Живот след Covid – 19: начални резултати от първата национална кампания в България. Сърдечно-съдови заболявания, 52, №2, 39-43.
- Стамболова, И. (2016). Сестрински грижи при пациенти с инфекциозни заболявания, Медицински Университет – София, ЦМБ, ISBN 978-954-9318-73-9, с.38-62.
- Миликина, Д., Богданова, К., & Чанева, Г. (2021). Водещи проблеми при обучението на студентите по интензивни грижи, Сп. Управление и образование, том 17,(5), 2021,с.63.
- Чанева, Г. (2006) Качество на сестринските грижи в болницата. Дисертационен труд. Медицински университет – София. 2006, 173 стр.
- Bogdanova, K. (2019). Methodical model of management as a tool for increase of the health care quality, Knowledge – International Journal Vol.34.4, September, p.1133.
- Pang, X., Chen, F., Wang, J., & Li, L. (2021). Psychological Study of a Patient with COVID-19 at the Early Stage of the Epidemic. Open Journal of Nursing, 11, ISSN Online: 2162-5344 ISSN Print: 2162-5336. p. 801-807.